

Prop. 64 L (2009-2010) Endringer i arbeidsmiljøloven og folketrygdloven (bedre muligheter for å kombinere arbeid med pleie- og omsorgsoppgaver)

Tilråding fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet av 11. desember 2009,

godkjent i statsråd samme dag. (Regjeringen Stoltenberg II)

1 Hovedinnhold

Arbeids- og inkluderingsdepartementet legger med dette fram forslag til endringer i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. og lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd.

Som ny ordning foreslår departementet at det i arbeidsmiljøloven § 12-10 nytt andre ledd skal gis en rett til permisjon i inntil 10 dager i året for å kunne yte pleie og omsorg til nære familiemedlemmer over 18 år.

Videre foreslår departementet å endre arbeidsmiljøloven § 12-10 første ledd og folketrygdloven § 9-12 første ledd slik at retten til permisjon og pleiepenger ved pleie av nære pårørende i terminalfasen utvides fra 20 til 60 dager.

Departementet foreslår også å tilføye et nytt fjerde ledd i folketrygdloven § 9-11 og et nytt fjerde ledd i § 6-5 slik at foreldre som i minst tre år har mottatt pleiepenger og/eller forhøyet hjelpestønad gis rett til ytelsen i inntil tre måneder etter at behovet for tilsyn og pleie har opphørt fordi barnet dør.

Departementet foreslo i Prop. 1 S (2009-2010) at det bevilges 10 mill. kroner til formålet i 2010.

2 Bakgrunn

2.1 Forutsetninger om behovet - befolkningsutvikling, arbeidsliv og tidligere drøftinger

Familieomsorg har ved siden av offentlig omsorgsyttelse en grunnleggende samfunnsmessig betydning. Samtidig innebærer en generelt høyere yrkesaktivitet at flere omsorgspersoner arbeider. Økende etterspørsel etter omsorgstjenester og høy grad av arbeidsdeltakelse gjør at det etter departementets vurdering er behov for å legge bedre til rette for å kombinere yrkesaktivitet med omsorgsoppgaver for nære pårørende.

Utviklingen i omsorgsbehov er beskrevet i St.meld. nr. 25 (2005-2006) Mestring, muligheter og mening - Framtidas omsorgsutfordringer. Meldingen beskriver "knapphet på omsorgsytere" som en av fremtidens fem viktigste omsorgsutfordringer. Som følge av endringer i alderssammensetningen, skjer det ingen vesentlig økning i tilgangen på arbeidskraft og potensielle frivillige omsorgsytere. Det vil kunne bli knapphet både på frivillige omsorgsytere og på arbeidskraft og helseog sosialpersonell. Sentralt i St.meld. nr. 25 (2005-2006) ligger de demografiske fremskrivningene for de neste tiårene med aldringen av befolkningen, noe som i seg selv trekker i retning av en større etterspørsel etter omsorgstjenester. I tillegg kommer at flere familier består av få barn og mange eldre. Dette vil kreve at eldre i fremtiden mottar mer omsorg fra det enkelte barn og/eller økt behov for offentlige omsorgstjenester. Videre har trenden de siste tiårene vist at antallet yngre brukere (under 67 år) av omsorgstjenester vokser. I St.meld. nr. 25 (2005-2006) antas det at denne trenden vil fortsette også i årene fremover. En sterk vekst i offentlige omsorgstjenester har imidlertid ikke medført reduksjon av omfanget av og behovet for omsorgsoppgaver utført på frivillig basis av familiemedlemmer. Selv om alle har rett til nødvendige helse- og omsorgstjenester og det er en offentlig oppgave å tilby dette, vil derfor pleie og omsorg utført av nærstående fortsatt ha en stor samfunnsmessig betydning.